

Beveik trečdalis žemės ūkio sektoriaus darbdavių susiduria su darbuotojų trūkumu. Jiems kyla sunkumų ieškant ir pritraukiant reikiamus darbuotojus arba nepavyko jų rasti. Tai aiškėja iš Užimtumo tarnybos atliktos apklausos. Tačiau šiame sektoriuje tuo pačiu metu trūksta ir siūlomų darbo vietų.

2021 metų pavasarį rinkoje labiausiai reikalingi judamųjų žemės ir miškų ūkio įrenginių operatoriai, variklinių transporto priemonių mechanikai ir taisytojai bei miškų ūkio darbininkai.

Į Užimtumo tarnybą iš šio sektoriaus kasmet kreipiasi vidutiniškai 11,2 tūkst. darbo ieškančių asmenų. Per metus užsiregistravusių bedarbių skaičius svyruoja iki 10 proc.

„Pernai užsiregistravo 7,3 proc. daugiau darbo neturinčių asmenų iš žemės ūkio sektoriaus nei 2019 m., o bendroje registruotų bedarbių struktūroje tokių asmenų dalis sumažėjo 1,2 proc. punkto. Tai rodo, kad yra sektorių gerokai labiau nukentėjusių pandemijos metais, kuriuose darbo netekusių asmenų skaičius augo labiau“, – aiškino Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotoja Giedrė Vitė.

Miškų ūkio darbininkams ir sodininkams, daržininkams, medelynų ir daigynų darbuotojams skirtų laisvų darbo vietų pernai įregistruota daugiau nei tokį darbą norinčių dirbti. Nekvalifikuoto darbo ieškančių asmenų 1,6 karto daugiau nei norinčių dirbti kvalifikuotais žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės darbininkais. Augalininkystės ūkiuose pageidaujančių dirbti kvalifikuotais darbininkais – dukart daugiau nei ieškančių kvalifikuoto gyvulininkystės darbininko darbo.

Kovo 1 d. Užimtumo tarnybos informacinėje sistemoje registruota 12,7 tūkst. klientų, kurių paskutinės darbovietės pagrindinė veikla – žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė. Daugiausiai darbo ieško nekvalifikuoti mišriojo augalininkystės ir gyvulininkystės ūkio darbininkai. Pernai tarp su žemės ūkio sektoriumi susijusio darbo ieškančių (nebūtinai prieš tai dirbę šiame sektoriuje) daugiausiai buvo traktorininkų – 3,5 tūkst. (traktorininkų ieškoma ir statybos, ir pramonės sektoriuose), nekvalifikuotų mišriojo augalininkystės ir gyvulininkystės ūkio darbininkų (1,2 tūkst.), miškų ūkio ir giminiškų profesijų darbininkų (0,7 tūkst.).

Sezoninių darbininkų poreikis

Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės darbdaviai per šių metų pirmus du mėnesius Užimtumo tarnybos informacinėje sistemoje įregistravo 900 laisvų darbo vietų (78,7 proc.

neteterminuotam darbui). Sezoniniams darbams pateikta beveik 100 darbo pasiūlymų. Daugiausiai ieškoma braškių augintojų, nekvalifikuotų sezoninių ūkio darbininkų, pagalbinių darbininkų.

2020 metais žemės ūkio sektoriaus darbdaviai Užimtumo tarnybos informacinėje sistemoje įregistravo 8,9 tūkst. laisvų darbo vietų – tai 3,6 proc. mažiau nei 2019 m. Daugiausiai pasiūlymų buvo Vilniaus, Pasvalio, Kėdainių, Joniškio ir Radviliškio rajonų savivaldybėse.

Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veiklą vykdančių įmonių, daugiausiai ieškojusių darbuotojų dešimtuose – o UAB „Skogran“, AB „Vilniaus paukštynas“, VĮ „Valstybinių miškų urėdija“, UAB „Baltic Champs“, Pasvalio rajono žemės ūkio bendrovė „Vaškai“, UAB „Naradava“, AB „Kaišiadorių paukštynas“, Žemės ūkio kooperatyvas „Olrevita“, UAB „Dembavos medelynas“, ŽŪB „AUGA Lankesa“.

Sezoniniams darbams pernai pateikta daugiau kaip 800 darbo pasiūlymų. Kas antra – nekvalifikuotiems ūkio derliaus nuėmėjams, pagalbiniams darbininkams, daržininkams, nekvalifikuotiems sezoniniams ūkio darbininkams, braškių augintojams, miško medelyno darbininkams, traktorininkams.

Žemės ūkio sektoriuje pernai įsidarbino 6,2 tūkst. darbo ieškančių asmenų, iš jų – 81,1 proc. neteterminuotai. Tarp neteterminuotai įsidarbinusių vyrai sudarė 66,2 proc., moterų buvo didesnė dalis tarp pradėjusių dirbti terminuotai – 53,6 proc. Tarp neteterminuotai įsidarbinusių jaunimas iki 29 sudarė penktadalį (21,1 proc.), 50+ asmenys – 36,6 proc. Pagal terminuoto darbo sutartis daugiausiai įsidarbino 50+ asmenys – 46,2 proc., jaunimas nesudarė nė dešimtadalio (8,9 proc.). 60+ amžiaus grupėje terminuotas įsidarbinimas žemės ūkyje sudarė 11,5 proc.

Darbuotojų stygių jaučia 27,3 proc. darbdavių

Trečdalis apklaustų sektoriaus darbdavių pabrėžė, kad 2020 m. mažėjo įmonės veiklos apimtys (37,7 proc.) ir darbuotojų skaičius (29,3 proc.). Investicijas į įrengimus ir technologijas sumažino ketvirtadalį (26,3 proc.) darbdavių.

Per pandemiją veiklos apimtis padidino 18,2 proc. žemės ūkio sektoriaus darbdavių, o darbuotojų skaičius augo 12,1 proc. įmonių. Su darbuotojų trūkumu pernai susidūrė 27,3 proc. apklausoje dalyvavusių žemės ūkio sektoriaus darbdavių, kuriems kilo sunkumų ieškant ir pritraukiant reikiamus darbuotojus arba nepavyko jų rasti.

Šiais metais stabilumą išlaikyti tikisi trečdalis apklausoje dalyvavusių žemės ūkio sektoriaus

įmonių (34,3 proc.). Nedidelį veiklos augimą prognozuoja 4 proc. darbdavių, nuosmukį – 59,6 proc., iš jų 41,4 proc. tikisi nedidelio veiklos nuosmukio, 18,2 proc. numato didelį savo įmonės veiklos apimčių mažėjimą. Beveik trečdalis apklaustų žemės ūkio darbdavių (31,4 proc.), patyrusių veiklos nuosmukį 2020 m., prognozuoja, jog grįžti į ankstesnį veiklos lygį prireiks ilgiau nei vienerius metus.

74,7 proc. žemės ūkio darbdavių prognozuoja, kad darbuotojų skaičius įmonėse šiemet nesikeis, 12,1 proc. ketina didinti darbuotojų skaičių, 13,1 proc. – mažinti. Nepakitusį vidutinį darbo užmokestį prognozuoja 77,8 proc. darbdavių, 19,2 proc. išsakė planus didinti darbo užmokestį, 3 proc. – mažinti. Beveik penktadalis žemės ūkio sektoriaus darbdavių ketina mažinti investicijas į įrengimus ir technologijas bei darbuotojų mokymą: atitinkamai 19,2 proc. ir 18,2 proc.

Nuo šių metų kovo 26 d. vykdančys individualią žemės ūkio veiklą asmenys (kai žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis pagal valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro atliktus skaičiavimus už praėjusių metų mokestinį laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. yra didesnis už 4 ekonominio dydžio vienetą) taip pat turi galimybę kreiptis su prašymais dėl išmokos savarankiškai dirbantiems asmenims.

Patikrinus, ar savarankiškai dirbančio asmens deklaruotos pajamos iš savarankiškai vykdytos veiklos 2020 m. sumažėjo 30 proc. ar daugiau, palyginti su 2019 m., savarankiškai dirbantis asmuo bus laikomas nukentėjusiu nuo COVID-19 ir galės gauti fiksuoto dydžio išmoką.

Norintys pretenduoti į šią išmoką, nuo pandemijos nukentėję savarankiškai dirbantys asmenys VMI turi būti pateikę Pajamų mokesčio deklaracijas už 2019 ir 2020 metus.

